

Verlag ontwikkelgesprekken als onderdeel van de panelbeoordeling van de B Liberal Arts and Sciences aan de faculteit Geesteswetenschappen, Universiteit Utrecht

Datum ontwikkelgesprekken: 18 september 2024

Deelnemers

Panel: em. prof. dr. Ton van Haften (voorzitter), em. prof. dr. Gerda Croiset (lid), prof. dr. Jolanda Vanderwal Taylor (lid), prof. UAS. dr. Irene Visscher-Voerman (lid), Milan Gomes BSc (studentlid), dr. Irene Conradie (secretaris). Vanuit de opleiding namen opleidingsmanagement, studenten, docenten en een studieadviseur in wisselende samenstelling deel aan de gesprekken.

Thema I: Disciplinary grounding

Tijdens een themasessie over *disciplinary grounding* binnen het LAS-curriculum bespraken het panel en de opleiding hoe studenten hun disciplinaire expertise kunnen ontwikkelen en inzetten in een interdisciplinaire context. Het gesprek richtte zich op de uitdagingen en mogelijkheden van het profiel van de *disciplined interdisciplinarian*, met name in de context van interdisciplinaire hoofdrichtingen.

De deelnemers bespraken het belang van een stevige disciplinaire basis als fundament voor interdisciplinaire samenwerking. Het panel stelde dat studenten in staat moeten zijn om hun kennis en vaardigheden vanuit een specifieke discipline in te brengen, terwijl zij leren deze te integreren in bredere interdisciplinaire vraagstukken. Voorbeelden uit vakgebieden zoals geneeskunde en taalwetenschap illustreerden hoe disciplines conceptueel kunnen worden afgebakend, waarbij methodologie en object van studie centraal staan. Hoewel het LAS-programma zich richt op interdisciplinaire vraagstukken, benadrukte het panel dat het belangrijk is voor studenten om te reflecteren op hun disciplinaire identiteit. Dit helpt hen niet alleen om hun rol in een project te bepalen, maar ook om effectief samen te werken en relevante kennis bij te dragen.

Een specifieke uitdaging die werd besproken, is dat studenten met een brede, thematische hoofdrichting soms moeite hebben zich te identificeren met een discipline. Dit kan hun vertrouwen beïnvloeden in het bijdragen aan interdisciplinaire projecten. Een radicale oplossing zou zijn om dergelijke interdisciplinaire hoofdrichtingen uit te sluiten, maar dat is niet de kant die LAS op wil. Het panel stelde voor om studenten in de context van concrete vraagstukken expliciet te laten reflecteren op hun disciplinaire achtergrond en hoe deze bijdraagt aan het oplossen van complexe vraagstukken. Door vanuit het vraagstuk te starten, wordt de vraag aan de student: wat heb jij hier te bieden? Er zit meerwaarde in het kunnen afbakenen van eigen disciplinaire kennis en methoden, en studenten bewust maken van wat voor type wetenschapper ze zijn. Dit wordt gefaciliteerd door opdrachten in kernvakken zoals de Denkademie, waarbij studenten bijvoorbeeld reflecteren op epistemologieën en methoden uit hun discipline. Misschien is de term 'disciplinair hoofdstuk' niet de beste keuze; studenten hoeven niet per se disciplinair te werken, maar wel vanuit hun hoofdrichting aan het project bij te dragen.

Het panel raadde aan om het reflectieproces van studenten verder te structureren. Dit kan bijvoorbeeld door studenten vanaf het begin van een project expliciet te laten nadenken over hun unieke inbreng en door hen te laten oefenen met het uitleggen van disciplinaire concepten aan medestudenten. Daarnaast werd voorgesteld om de beoogde leerresultaten duidelijker te definiëren, zodat studenten begrijpen hoe disciplinaire en interdisciplinaire vaardigheden met elkaar samenhangen.

Thema II: Studenten versterken in expertise en rol als *disciplined interdisciplinarian*

Tijdens de tweede themasessie van de ontwikkelgesprekken lag de focus op de leerlijn reflectie en de positionering van LAS-expertise in het werkveld. Deze sessie had als doel inzichten te verkrijgen die

bijdragen aan het versterken van het LAS-programma en het unieke profiel van LAS-studenten als *disciplined interdisciplinarians*.

Theme II.1 - Leerlijn reflectie: trainen en toetsen van reflectie

Reflectie speelt een centrale rol in het LAS-curriculum. Het reflectieportfolio dient twee doelen: het inzichtelijk maken van de eindtermen van de opleiding en het ondersteunen van de ontwikkeling van studenten tot reflectieve interdisciplinaire denkers. Het panel gaf aan dat deze doelen elkaar soms overlappen, wat vraagt om een helder onderscheid in aanpak.

Het panel adviseerde om persoonlijke reflectie en evaluatie beter te onderscheiden, waarbij de nadruk ligt op het versterken van reflectieve vaardigheden in plaats van uitsluitend beoordeling. Hierbij kunnen creatieve werkvormen en interactieve feedback worden ingezet.

Het panel benoemde vier reflectieniveaus (norm-, observatie-, persoonlijk niveau en implicatieniveau) als waardevolle leidraad voor zowel docenten als studenten. Dit kan bijdragen aan diepere reflectie (welke vraag stel ik mezelf?) en een sterkere focus op de professionele ontwikkeling van studenten.

Hoewel AI kan ondersteunen bij het stellen van reflectieve vragen, benadrukte het panel dat authentieke reflectie niet volledig door AI kan worden vervangen. Reflectie blijft een proces van persoonlijke en kritische introspectie, hoewel het nuttig is om te onderzoeken welke vormen van ondersteuning daarbij behulpzaam zijn.

Een andere invalshoek is om reflectie te verbinden aan het werkveld, bijvoorbeeld door reflectieopdrachten te koppelen aan presentaties voor toekomstige werkgevers of door alumni te betrekken bij het reflectieproces. Reflectieve vaardigheden zijn in een professionele context doorgaans belangrijk, maar in dit geval nog meer: afgestudeerden werken relatief vaak in advies- en consultancyfuncties, waar ze zich telkens in een andere omgeving moeten aanpassen.

Theme II.2 - Expertise van LAS-studenten en werkveld

De deelnemers reflecteerden op de unieke expertise van LAS-studenten en hoe deze zich onderscheidt van die van studenten van disciplinaire opleidingen. Uit alumni-profielen blijkt dat LAS-studenten bekend staan om hun interpersoonlijke vaardigheden, kritisch denkvermogen, en vermogen om disciplinaire kennis te integreren in een interdisciplinaire context.

LAS-studenten beschikken over onderscheidende vaardigheden zoals verbanden leggen tussen disciplines, maatschappelijke problemen begrijpen, en creatieve oplossingen bedenken. Ze hebben een brede blik en een aanpassingsvermogen dat hen waardevol maakt in diverse werkvelden. Kenmerkend voor de houding van LAS-studenten is hun openheid, ruimdenkendheid, en flexibiliteit. LAS-studenten functioneren in professionele rollen vaak als verbinders in multidisciplinaire teams die verschillende perspectieven kunnen overbruggen.

Voor een sterkere positionering in het werkveld adviseerde het panel om LAS-studenten beter voor te bereiden op het verwoorden van hun unieke profiel, bijvoorbeeld in sollicitaties. Het benadrukte het belang van verhalen van alumni, enerzijds om LAS-studenten te inspireren en anderzijds om het LAS-profiel beter te communiceren naar zowel studenten als werkgevers. Het betrekken van alumni bij het curriculum, bijvoorbeeld door hen via een alumni-onderzoek te laten reflecteren op de toepassing van hun LAS-vaardigheden in het werkveld, wat ze doen, kan waardevolle inzichten opleveren. LAS onderscheidt zich van traditionele major-minor-structuren door de nadruk op interdisciplinariteit vanaf het begin van de opleiding. Het panel benadrukte het belang van deze unieke positionering in de communicatie over het LAS-programma. De hoofdrichtingsadviseurs vormen waarschijnlijk ook een waardevolle bron van informatie over hoe LAS-studenten zich onderscheiden van studenten in disciplinaire opleidingen.